

กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งในสถานการณ์ การสนทนาที่ต่างกันในภาษาไทย: กรณีศึกษาคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน

สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์*

รับบทความ: 4 มีนาคม 2564

แก้ไขบทความ: 3 พฤษภาคม 2564

ตอบรับ: 7 มิถุนายน 2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันและพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันกับปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา ซึ่งในที่นี้ได้แก่ สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน และสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบเต็มเต็มบทสนทนาชนิดให้เขียนตอบ โดยกลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยที่ใช้ในงานวิจัยมีจำนวน 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน และเพศหญิง 200 คน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบการแสดงความเห็นแย้งจำนวนทั้งสิ้น 4 กลวิธี เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความขัดแย้งในการสนทนา (ร้อยละ 34.24) 2) กลวิธี

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรรมตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อีเมล: sittitam209@hotmail.com)

ทางภาษาแบบหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนา (ร้อยละ 28.19)
3) กลวิธีทางภาษาแบบประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนา (ร้อยละ 20.58)
และ 4) กลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนา (ร้อยละ 16.97) ส่วนผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการ
แสดงความเห็นแย้งกับปัจจัยเรื่องสถานการณ์การสนทนาพบว่า สถานการณ์การสนทนา
มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบการแสดงความเห็นแย้งของผู้พูดภาษาไทย
ดังจะเห็นได้จากค่า p ของกลวิธีทางภาษาทั้งหมดต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.050
($P < 0.050$)

คำสำคัญ: กลวิธีทางภาษา, การตอบการแสดงความเห็นแย้ง, สถานการณ์การสนทนา
แบบเน้นภารกิจ, สถานการณ์การสนทนาแบบแสดงความคิดเห็น, วัจนปฏิบัติศาสตร์

**Linguistic Strategies Used for Responding
to Disagreement in Different Situations in Thai:
A Case Study of Interlocutors with Equal Status**

Sittitam Ongwuttiwat*

Received: *March 4, 2021*

Revised: *May 3, 2021*

Accepted: *June 7, 2021*

Abstract

The primary objectives of this research article are to study the strategies used for responding to disagreement in Thai and analyze the relationship between responding strategies and factors concerning the type of conversations (collaborative conversation and argumentative conversation). Data used in this research were elicited from a sample of 400 respondents, of which 200 were male and 200 were female. The samples were asked to complete a Written Discourse Completion Task (WDCT).

According to the results, the responding strategy to disagreement can be divided into 4 strategies, ranking in the order of frequency as follows:

* Assistant Professor, Department of Thai Language and Eastern Languages and Culture, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University (E-mail: sittitam209@hotmail.com)

1) linguistic strategies for mitigating conflict talk (34.24%); 2) linguistic strategies for making humor and/or mitigating tension talk (28.19%); 3) linguistic strategies for saying sarcastically and/or satirically in talk linguistic strategies for confrontation talking and/or increasing conflict talk (20.58%); and 4) linguistic strategies for confrontation talking and/or increasing conflict talk (16.97%). Upon consideration of the relationship between responding strategies and factors concerning the type of conversation, it is evident that factors concerning the type of conversations have an effect on the adoption of the responding strategies, there are statistically significant differences in the responding strategies at a p-value of less than 0.050 ($P < 0.050$).

Keywords: Linguistic strategies, the responding to disagreement, collaborative conversation, argumentative conversation, Pragmatics

บทนำ

แม้ว่าในหลายวัฒนธรรมจะเห็นว่าการโต้ตอบการแสดงความเห็นแย้งเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง แต่ในความเป็นจริงแล้วการหลีกเลี่ยงการโต้ตอบการแสดงความเห็นแย้งของคนในสังคมอาจเป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก (Bilmes, 1992; พรรณธร ครุชนตร, 2557; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2560) เพราะการแสดงความเห็นแย้งเป็นพฤติกรรมทั่วไปของมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นพฤติกรรมที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา (สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558; ยางวอน ฮยอน, 2559; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2560; รดารัตน์ ศรีพันธุ์วรสกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2563) ทั้งนี้เนื่องจากมนุษย์ทุกคนล้วนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้สึนึกคิด ความคิดเห็น และความต้องการ (Liddicoat, 2007; Rancer, 2010; ปวีณา วัชรสุวรรณ, 2547; พรรณธร ครุชนตร, 2557; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2560; รดารัตน์ ศรีพันธุ์วรสกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2563)

ในมุมมองของคนไทยถือว่าการโต้ตอบการแสดงความเห็นแย้งของคู่สนทนาแบบเผชิญหน้าหรือตรงไปตรงมาเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง และหากต้องมีการโต้ตอบการแสดงความเห็นแย้ง คนไทยก็มักตอบการแสดงความเห็นแย้งอย่างประนีประนอมและถ้อยทีถ้อยอาศัย (Philips, 1970; Kluasner, 1981; Bilmes, 1992; Mulder, 1996; วีระ วิเชียรโชติ, 2514; สุนทรี ไคมิน และสนิท สมัครงการ, 2522; สุพัตรา สุภาพ, 2529; อคิน รพีพัฒน์, 2539; พัทยา สายหุ, 2543; วิสันต์ สุขวิสิทธิ์, 2547; ปวีณา วัชรสุวรรณ, 2547; รุ่งอรุณ ใจซื่อ, 2549; พรรณธร ครุชนตร, 2557; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2560) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าเมื่อผู้พูดภาษาไทยต้องอยู่ในสถานการณ์ที่คู่สนทนามีความคิดเห็นแย้งหรือแตกต่างจากตน ผู้พูดภาษาไทยจะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไรในการตอบการแสดงความเห็นแย้งดังกล่าว

นอกจากปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาการแสดงความเห็นแย้งในวัฒนธรรมต่าง ๆ พบว่า ประเภทของสถานการณ์การสนทนายังมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการแสดงความเห็นแย้ง (สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558; ยางวอน ฮยอน, 2559; รดารัตน์ ศรีพันธุ์รสกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2563) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีสมมติฐานเบื้องต้นว่าปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนาน่าจะมีผลต่อกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งเช่นกัน ทั้งนี้ การตอบการแสดงความเห็นแย้งเป็นผลัดรับโดยมีการแสดงความเห็นแย้งเป็นผลัดเริ่มในคู่ถ้อย “การแสดงความเห็นแย้ง-การตอบการแสดงความเห็นแย้ง”

Myers (1998) ศึกษาการกล่าวแย้งของคนอังกฤษในปริเฉทการประชุมเฉพาะกลุ่มทางธุรกิจ พบว่าการกล่าวแย้งในปริเฉทดังกล่าวถือเป็นการให้กำลังใจผู้ฟังมากกว่าเป็นการทำให้ผู้ฟังเสียหน้า Jones (1990) ศึกษาการกล่าวแย้งของคนญี่ปุ่นในปริเฉทการสนทนา 3 ชนิด ได้แก่ ปริเฉทการสนทนาในครอบครัว ปริเฉทการสนทนาในรายวิชาเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการอภิปรายร่วมกัน และปริเฉทการสนทนาในรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ พบว่ากลวิธีทางภาษาที่คนญี่ปุ่นใช้กล่าวแย้งในปริเฉทการสนทนาในรายวิชาเรียนและการสัมภาษณ์ทางรายการโทรทัศน์มีความแตกต่างจากกลวิธีทางภาษาที่ใช้กล่าวแย้งในปริเฉทการสนทนาในครอบครัว เช่นเดียวกับ Kuo (1991) ซึ่งศึกษากลวิธีทางภาษาที่คนจีนใช้กล่าวแย้งในปริเฉทการสนทนา 2 ชนิด ได้แก่ ปริเฉทการสนทนาในกลุ่มเพื่อนร่วมงานและปริเฉทการสนทนาที่ใช้สำหรับการโต้แย้งในรัฐสภา ผลการวิจัยพบว่ากลวิธีทางภาษาที่ใช้กล่าวแย้งของคนจีนในปริเฉทการสนทนาทั้ง 2 ชนิดมีความแตกต่างกัน ขณะที่ Ress-Miller (2000) Kakava (2002) Kothoff (1993) และ Edstorm (2004) ศึกษาการกล่าวแย้งของคนอเมริกัน กรีก เยอรมัน และเวเนซุเอลาตามลำดับ พบว่ากลวิธีทางภาษาที่ใช้กล่าวแย้งในปริเฉทการสนทนาที่มีลักษณะเฉพาะอย่างในห้องเรียนมีความแตกต่างจากกลวิธีทางภาษาที่ใช้กล่าวแย้งในปริเฉทการ

สนทนาทั่วไปในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2558) ยังได้ศึกษา การแสดงความเห็นแย้งของผู้พูดภาษาไทยและพบว่าชนิดของสถานการณ์การสนทนา เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการแสดงความเห็นแย้ง สอดคล้องกับยางวอน ฮยอน (2559) ซึ่งศึกษากลวิธีการแสดงความเห็นแย้งของผู้พูด ภาษาเกาหลีที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 และพบว่าปัจจัยเรื่องประเภทของบทสนทนามี ความสัมพันธ์กับการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาของผู้พูดดังกล่าว

จากการทบทวนวรรณกรรมพบงานวิจัยที่ศึกษาการตอบการแสดงความเห็น แย้งในภาษาไทย 2 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง “กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการยุติความขัดแย้ง ในภาษาไทย” ของ พรรณธร ครุชนตร (2557) และงานวิจัยเรื่อง “การตอบรับการแสดง ความไม่เห็นด้วยในภาษาไทย: การศึกษากลวิธีทางภาษาและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ” ของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560)

งานวิจัยเรื่อง “กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการยุติความขัดแย้งในภาษาไทย” ของ พรรณธร ครุชนตร (2557) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่คู่สนทนาและ คนกลางใช้ยุติการสนทนาที่มีความขัดแย้งในภาษาไทย รวมทั้งศึกษาความถี่การปรากฏใช้ กลวิธีทางภาษาและปัจจัยพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา กลวิธีทางภาษาของคู่สนทนามาจากบทสนทนาในชีวิตจริง บทสนทนาในนวนิยาย และ บทสนทนาในละครโทรทัศน์ ส่วนการศึกษากลวิธีทางภาษาของคนกลางใช้ข้อมูลบท สนทนาในรายการโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีทางภาษาที่คู่สนทนาใช้ยุติการ สนทนาที่มีความขัดแย้งมีทั้งหมด 5 กลวิธี เรียงลำดับตามค่าความถี่การปรากฏใช้จาก มากไปหาน้อยดังนี้คือ 1) การออกจากสถานการณ์ 2) การใช้อำนาจ 3) การเปลี่ยน ประเด็นการสนทนา 4) การยอมตาม และ 5) การประนีประนอม ส่วนกลวิธีทางภาษาที่ คนกลางใช้ยุติการสนทนาที่มีความขัดแย้งมีทั้งหมด 4 กลวิธีเรียงลำดับตามค่าความถี่การ ปรากฏใช้จากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) การทำให้ผู้ร่วมสนทนาออกจากสถานการณ์ 2) การ

ใช้อำนาจ 3) การขอให้ผู้ร่วมสนทนาประนีประนอมกัน และ 4) การเปลี่ยนประเด็นการสนทนา ในการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาของผู้พูดภาษาไทยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการศึกษาจากรูปภาษาหรือคำพูดที่ใช้อยู่ในการสนทนาที่มีความขัดแย้ง ส่วนที่สองเป็นการนำแนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทยที่นักวิชาการศึกษาไว้มาอธิบายข้อมูล

ส่วนงานวิจัยเรื่อง “การตอบรับการแสดงความไม่เห็นด้วยในภาษาไทย: การศึกษากลวิธีทางภาษาและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ” ของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยใช้ตอบรับการแสดงความไม่เห็นด้วย และเพื่อศึกษาข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบรับการแสดงความไม่เห็นด้วยตามแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย (Emancipatory Pragmatics) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประเภท Discourse Completion Test (DCT) จากกลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งจากคณะทางวิทยาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 100 คน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างอีกจำนวน 30 คน โดยการสุ่ม (ตัวอย่าง) จากกลุ่มตัวอย่างเดิม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงในการตอบรับการแสดงความไม่เห็นด้วยมากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมา ส่วนข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบรับการแสดงความไม่เห็นด้วยมี 2 ส่วน คือ 1) ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ของการสนทนา และ 2) ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นบริบทของการสนทนา ทั้งนี้การรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนาเป็นข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัย

ที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยส่วนใหญ่คำนึงถึงมากที่สุดในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบรับการแสดงความไม่เห็นด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดข้างต้นจะเห็นว่า พบบงานวิจัยที่ศึกษาการตอบการแสดงความเห็นแย้งในภาษาไทยจากงานวิจัยของพรณธร ครุธเนตร (2557) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษากลวิธีทางภาษาที่คนไทยเลือกใช้ในการยุติการสนทนาที่มีความขัดแย้งกับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยของสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) ที่มุ่งศึกษากลวิธีการตอบรับการแสดงความเห็นแย้งตามแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย ทั้งนี้ ยังไม่พบบงานวิจัยใดที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันกับปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา ยกเว้นงานวิจัยงานวิจัยของสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) ที่มุ่งศึกษาการตอบการแสดงความเห็นแย้งตามแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวศึกษาความสัมพันธ์เพื่อนร่วมชั้นเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเท่านั้น ยังไม่ได้ศึกษาจากคู่ความสัมพันธ์เพื่อนร่วมงานกับเพื่อนร่วมงาน อีกทั้งแบบสอบถามซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในงานวิจัยของสิทธิธรรมยังไม่ได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามต้องตอบการแสดงความเห็นแย้งคู่สนทนาเมื่ออยู่ในสถานการณ์การสนทนาต่างประเภทกัน

ดังนั้นในบทความวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งในภาษาไทยกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน โดยมีคำถามวิจัยว่า ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาใดบ้างในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน และปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา ซึ่งในที่นี้ได้แก่สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน (collaborative

conversation)¹ และสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น (argumentative conversation)² มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันกับปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา ซึ่งได้แก่ สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกันและสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนา มากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนาในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน
2. ปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา ซึ่งได้แก่ สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกันและสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่

¹ สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน ในบทความวิจัยนี้หมายถึง สถานการณ์การสนทนาที่คู่สนทนาได้รับมอบหมายให้กระทำกิจกรรมให้สำเร็จร่วมกัน

² สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น ในบทความวิจัยนี้หมายถึง สถานการณ์การสนทนาที่คู่สนทนาสามารถแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติในเรื่องและ/หรือหัวข้อและ/หรือประเด็นเกี่ยวกับสิ่งหรือบุคคล (สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558; ยางวอนฮยอน, 2559)

สนทนาแสดงความคิดเห็นมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบการแสดงความเห็นแย้งของผู้พูดภาษาไทยกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์

ในบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งในสถานการณ์การสนทนาที่ต่างกัน กรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันประกอบด้วย 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดคู่ถ้อยคำ (adjacency pairs) และแนวคิดถ้อยคำนัยผกผัน (Verbal irony) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดคู่ถ้อยคำ (adjacency pairs)

Schegloff และ Sacks (1973 อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558) อธิบายว่า คู่ถ้อยคำประกอบด้วยถ้อยคำ 2 ส่วน ส่วนแรกคือ ผลัดเริ่ม (first pair – part) ส่วนที่สองคือผลัดรับ (second pair – part) ลักษณะสำคัญของคู่ถ้อยคำมี 4 ประการ คือ

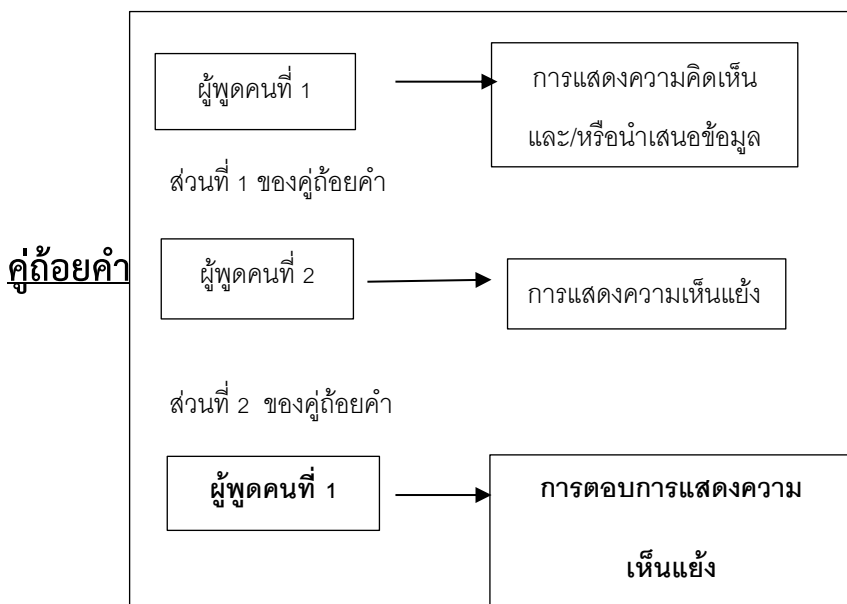
- 1) เป็นถ้อยคำที่อยู่ใกล้ชิดกัน
- 2) เป็นถ้อยคำที่กล่าวโดยผู้พูดคนละคนกัน
- 3) มีลำดับขั้นเป็นส่วนแรกและส่วนที่สอง ซึ่งไม่สามารถสลับที่กันได้
- 4) เป็นถ้อยคำคู่กัน เมื่อมีส่วนที่หนึ่งก็จะต้องมีส่วนที่สอง เช่น ถ้าส่วนที่หนึ่งเป็นการถาม ส่วนที่สองจะต้องเป็นการตอบ หรือส่วนที่หนึ่งเป็นการท้าทาย ส่วนที่สองก็ต้องเป็นการท้าทาย

นอกจากลักษณะทั้งสี่ประการข้างต้นแล้ว Schegloff และ Sacks ยังได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการกล่าวคู่ถ้อยคำไว้อีกว่า เมื่อผู้พูดคนแรกกล่าวถ้อยคำในผลัดของตนเสร็จสิ้นแล้วจะต้องหยุดพูดเพื่อให้ผู้พูดคนต่อมากล่าวถ้อยคำที่เป็นคู่กัน

ขณะที่ Richard และ Schmidt (1983 อ้างถึงใน ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558) กล่าวว่า คู่ถ้อยคำคือถ้อยคำที่เกิดต่อเนื่องกันตามลำดับของคู่สนทนา โดยถ้อยคำของผู้พูดคนที่สองจะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากถ้อยคำของผู้พูดคนแรก เช่น ถาม – ตอบ ทักทาย – ทักทาย ขอร้อง – ยอมรับ/ปฏิเสธ เป็นต้น

จากแนวคิดคู่ถ้อยคำที่กล่าวมาข้างต้นอาจอธิบายได้ว่าการตอบการแสดงความเห็นแย้งเป็นถ้อยคำที่ต้องมีผลัดเกิดขึ้นก่อนหน้าอย่างน้อย 2 ผลัด คือ 1) การแสดงความคิดเห็นและ/หรือการนำเสนอข้อมูล และ 2) การแสดงความเห็นแย้ง แล้วจึงตามด้วยการตอบการแสดงความเห็นแย้งดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงคู่ถ้อยคำ “การแสดงความเห็นแย้ง-การตอบ
การแสดงความเห็นแย้ง”

2. แนวคิดถ้อยคำนัยผกผัน (Verbal irony)

ผู้วิจัยนิยาม “ถ้อยคำผกผัน” หรือ Verbal irony ตาม Panpothong (1996) ที่นิยามว่าหมายถึง

1) ถ้อยคำที่หมายความตรงข้ามกับความหมายตามรูปหรือตรงข้ามกับความหมายมูลบทและความหมายเป็นนัย ผู้ฟังต้องตีความมูลบท ความหมายเป็นนัย และความหมายอุปลักษณ์เสียก่อน แล้วจึงพลิกกลับเป็นตรงกันข้าม จึงจะเข้าใจความหมายที่ผู้พูดต้องการสื่อ

2) วัจนกรรมที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ เช่น คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ คำแนะนำที่ไม่ต้องการให้ผู้ฟังทำตาม คำขอร้องที่ผู้พูดก็ได้ต้องการให้ผู้ฟังทำเช่นนั้น ฯลฯ

3) ถ้อยคำแบบเสียงสะท้อนกลับซึ่งแฝงทัศนคติด้านลบของผู้พูดในบางกรณีอาจมิได้มีผู้ใดกล่าวถ้อยคำนั้นไว้ก่อน แต่ผู้ใช้ถ้อยคำนัยผกผันเชื่อว่าผู้ฟังมีความคิดเช่นนั้น (Wilson and Sperber, 1992)

นอกจากนี้ Panpothong (1996) ยังกล่าวถึงลักษณะของถ้อยคำนัยผกผันไว้ดังนี้

- 1) การวางถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันไว้คู่กัน
- 2) การกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้หรือไม่สมเหตุผล
- 3) การกล่าวเน้นให้เกินจริงอย่างมาก
- 4) การใช้ระดับภาษาที่ไม่เหมาะสม

ขณะที่ Myers (1976 อ้างถึงใน ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555, น.78) ศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันในปริศนาการสนทนาในชีวิตประจำวัน และได้แบ่งถ้อยคำชนิดนี้เป็น 3 ชนิดย่อยตามหน้าที่ ได้แก่

1) ถ้อยคำนัยผกผันแบบประชดประชัน (sarcastic irony/sarcasm) หมายถึง ถ้อยคำนัยผกผันที่ใช้เพื่อโจมตีหรือทำให้ผู้ที่เป่าหมายเจ็บใจ

2) ถ้อยคำนัยผกผันแบบหยอกล้อ (playful irony) หมายถึง ถ้อยคำนัยผกผันที่ใช้ล้อเล่นเพื่อสร้างอารมณ์ขันโดยไม่มีเจตนาโจมตีผู้ใด หากพิจารณาเฉพาะรูปถ้อยคำนัยผกผันแบบหยอกล้อก็ไม่มีส่วนใดต่างไปจากแบบประชดประชัน ดังนั้น หากบริบทหรือน้ำเสียงไม่ชัดเจน ผู้ฟังก็อาจตีความเจตนาล้อเล่นของผู้พูดผิดไปได้ ถ้อยคำนัยผกผันแบบนี้จึงมักใช้ในกลุ่มเพื่อนสนิทหรือในบรรยากาศที่เป็นมิตรเท่านั้น

3) ถ้อยคำนัยผกผันแบบกำกวม (ambiguous irony) หมายถึง ถ้อยคำนัยผกผันที่ผู้พูดใช้ในบริบทที่ไม่ชัดเจน ผู้พูดไม่ชี้ทำนองเสียงหรือกลวิธีใดชี้ชัดว่าถ้อยคำของตนเป็นถ้อยคำนัยผกผัน แต่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังตีความไปได้ทั้งสองทาง ผู้พูดมักใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบนี้แทนถ้อยคำที่คุกคามโดยตรง เพราะสามารถบอกรับผิดชอบต่อสิ่งที่ต้องการสื่อโดยอ้างว่า ตนหมายความว่าตามรูปภาษา

ผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดเรื่องลักษณะและหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันมาวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยส่วนหนึ่งใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในบทความวิจัย

1. การแสดงความเห็นแย้ง ในบทความวิจัยนี้ นิยามตาม Kakava (1993, p.10, 2002, p.12) Edstrom (2004, p.11) และสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2558, น.7) ว่า หมายถึง การที่ผู้พูดสื่อความคิดเห็นแย้ง เห็นในทางตรงกันข้าม หรือไม่เห็นด้วยกับถ้อยคำของผู้ฟังที่สื่อความคิด เห็น ความเชื่อ ความเข้าใจ ทศนคติ รวมไปถึงพฤติกรรมหรือการกระทำบางประการ ทั้งนี้ การแสดงความเห็นแย้งหมายรวมถึงแต่ระดับที่คู่สนทนามีความคิดหรือความเห็นบางประการไม่ตรงกันจนกระทั่งถึงระดับที่เป็นการทะเลาะวิวาท (dispute)

2. การตอบการแสดงความเห็นแย้ง ในบทความวิจัยนี้ หมายถึง ถ้อยคำที่ต้องมีผลัดเกิดขึ้นก่อนหน้าอย่างน้อย 2 ผลัด คือ 1) การแสดงความคิดเห็นและ/หรือการนำเสนอข้อมูล และ 2) การแสดงความเห็นแย้ง แล้วจึงตามด้วยการตอบการแสดงความเห็นแย้ง

3. กลวิธีทางภาษา ในบทความวิจัยนี้ หมายถึง วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน

4. สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน (collaborative conversation) ในบทความวิจัยนี้ หมายถึง สถานการณ์การสนทนาที่คู่สนทนาได้รับมอบหมายให้กระทำกิจกรรมให้สำเร็จร่วมกัน

5. สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น (argumentative conversation) ในบทความวิจัยนี้ หมายถึง สถานการณ์การสนทนาที่คู่สนทนาสามารถแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติในเรื่องและ/หรือหัวข้อและ/หรือประเด็นเกี่ยวกับสิ่งและ/หรือบุคคล (ยางวอน ฮยอน, 2559; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาการตอบการแสดงความเห็นแย้งในส่วนที่เป็นกลวิธีทางภาษาเท่านั้น ไม่รวมถึง “การตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการทำเฉย ๆ” หรือ “การตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยใช้วิธีอื่น”

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายเป็นการสุ่มที่เปิดโอกาสให้ประชากรทุกหน่วยมีสิทธิ์ได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน โดยมีบัญชีรายชื่อของประชากรทุกหน่วยแล้วทำ

การจับสลากหรือใช้ตารางเลขสุ่ม (Random Number Table) จนได้กลุ่มตัวอย่าง ประชากรครบตามต้องการ (สุภมาส อังคุโชติ, 2557)

3. กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยที่ใช้ในงานวิจัยมีทั้งกลุ่มตัวอย่างผู้พูดที่เป็นนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยและบุคคลที่ทำงานแล้วจำนวน 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน (แบ่งเป็นนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเพศชายจำนวน 100 คน และบุคคลที่ทำงานแล้วเพศชายจำนวน 100 คน) และเพศหญิง 200 คน (แบ่งเป็นนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเพศหญิงจำนวน 100 คน และบุคคลที่ทำงานแล้วเพศหญิงจำนวน 100 คน)

4. ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบเติมเต็มบทสนทนา ชนิดให้เขียนตอบ (Written Discourse Completion Task; WDCT)

5. ประเภทของสถานการณ์การสนทนาที่กำหนดในแบบสอบถามฯ ประกอบด้วยสถานการณ์ที่แตกต่างกัน 2 สถานการณ์ ซึ่งในที่นี้ได้แก่ สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกันและสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกันเป็นสถานการณ์การสนทนาที่คู่สนทนาได้รับมอบหมายให้กระทำกิจกรรมให้สำเร็จร่วมกัน ขณะที่สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็นเป็นสถานการณ์การสนทนาที่คู่สนทนาสามารถแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติในเรื่องและ/หรือหัวข้อและ/หรือประเด็นเกี่ยวกับสิ่งและ/หรือบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถจำแนกวิธีดำเนินการวิจัย ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. สืบค้นและศึกษาเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้แบ่งการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งในที่นี้ได้แก่ แนวคิดคู่ถ้อยคำและแนวคิด

ถ้อยคำนัยผกผัน โดยผู้วิจัยได้กล่าวถึงแล้วในหัวข้อ “กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์” และ 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ งานวิจัยที่ศึกษาการตอบการแสดงความเห็นแย้งและงานวิจัยที่ศึกษาการแสดงความเห็นแย้ง โดยผู้วิจัยได้นำเสนอแล้วในหัวข้อ “บทนำ”

2. เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบเติมเต็มบทสนทนาชนิดให้เขียนตอบในการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งในภาษาไทยกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน และความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาดังกล่าวกับปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา ทั้งนี้ในสาขาวิชาปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) ยอมรับว่าการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบเติมเต็มบทสนทนาชนิดให้เขียนตอบเป็นวิธีการที่เหมาะสมโดยเฉพาะหากต้องการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (Panpothong, 1999, ปวีณา วัชรสุวรรณ, 2547; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2549; ยางวอน ฮยอน, 2559; รัมภ์ดา กองช้าง, 2560; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2560; พรหมมินทร์ ประไพพงษ์, 2562; รดารัตน์ ศรีพันธุ์รสกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2563)

ส่วนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยที่ใช้ในงานวิจัยมีทั้งกลุ่มตัวอย่างผู้พูดที่เป็นนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและบุคคลที่ทำงานแล้วจำนวน 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน (แบ่งเป็นนิสิตนักศึกษาเพศชายในมหาวิทยาลัยจำนวน 100 คน และบุคคลที่ทำงานแล้วเพศชายจำนวน 100 คน) และเพศหญิง 200 คน (แบ่งเป็นนิสิตนักศึกษาเพศหญิงในมหาวิทยาลัยจำนวน 100 คน และบุคคลที่ทำงานแล้วเพศหญิงจำนวน 100 คน)

ในการกำหนดสถานการณ์การตอบการแสดงความเห็นแย้งที่ใช้ในแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์โดยดัดแปลงมาจากงานวิจัยเรื่อง “กลวิธีการกล่าวแย้งในภาษาไทย: กรณีครูและนักเรียน” ของ ปวีณา วัชรสุวรรณ (2547) งานวิจัยเรื่อง “การแสดงความเห็นแย้งในปริศนาการสนทนาในภาษาไทยและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ” ของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2558) งานวิจัยเรื่อง “การศึกษากลวิธีแสดงความเห็นแย้งของนักศึกษาเกาหลีที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 ในสนทนาแบบแสดงความคิดเห็นในภาษาไทยตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษา” ของ ยางวอน ฮยอน (2559) งานวิจัยเรื่อง “การตอบการแสดงความไม่เห็นด้วยในภาษาไทย: การศึกษากลวิธีทางภาษาและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ” ของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) และงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาวัจนกรรมการแสดงความเห็นแย้งของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษา: กรณีศึกษานักศึกษาชาวจีนจากมณฑลยูนนานและกวางสี” ของรดารัตน์ ศรีพันธวัตรสกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2563) ทั้งนี้สถานการณ์การตอบการแสดงความเห็นแย้งที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) การตอบการแสดงความเห็นแย้งในสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน และ 2) การตอบการแสดงความเห็นแย้งในสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็นโดยแต่ละส่วนประกอบด้วย 2 สถานการณ์ รวมทั้งสิ้น 4 สถานการณ์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การตอบการแสดงความเห็นแย้งในสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน (collaborative conversation)

1. เมื่อท่านอยู่ในสถานการณ์ที่ท่านและเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านได้รับมอบหมายให้ทำรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการ/ผลประกอบการของหน่วยงานร่วมกันให้สำเร็จเพื่อนำเสนออาจารย์/หัวหน้างาน แต่เพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านเห็นแย้งกับสิ่งที่ท่านเสนอ ท่านจะอย่างไร

2. เมื่อท่านอยู่ในสถานการณ์ที่ท่านและเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านได้รับมอบหมายให้คิดโครงการการจัดกิจกรรมวันปีใหม่ของคณะหรือหน่วยงานให้สำเร็จ แต่เพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านเห็นแย้งกับสิ่งที่ท่านเสนอ ท่านจะทำอย่างไร

**ส่วนที่ 2 การตอบการแสดงความเห็นแย้งในสถานการณ์การสนทนาแบบให้
คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น (argumentative conversation)**

1. เมื่อท่านอยู่ในสถานการณ์ที่ท่านและเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านกำลังสนทนาเกี่ยวกับความเหมาะสมเรื่องคุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานนักศึกษา/หัวหน้าหน่วยงาน แต่เพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านเห็นแย้งกับความคิดเห็นที่ท่านเสนอ ท่านจะทำอย่างไร

2. เมื่อท่านอยู่ในสถานการณ์ที่ท่านและเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านกำลังสนทนาเกี่ยวกับประเด็นที่กฎหมายไทยอนุญาตให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถจดทะเบียนสมรสกันได้ แต่เพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านเห็นแย้งกับความคิดเห็นที่ท่านเสนอ ท่านจะทำอย่างไร

*ตัวอย่างแบบสอบถามสำหรับการเก็บกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการ
แสดงความเห็นแย้งในภาษาไทย*

1. เมื่อท่านอยู่ในสถานการณ์ที่ท่านและเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านได้รับมอบหมายให้ทำรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการ/ผลประกอบการของหน่วยงานร่วมกันให้สำเร็จเพื่อนำต่อเสนออาจารย์/หัวหน้างาน แต่เพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านเห็นแย้งกับสิ่งที่ท่านเสนอ ท่านจะทำอย่างไร

() ตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยพูดว่า.....

() ทำเฉยๆ เพราะ.....

() ทำอย่างอื่น คือ.....

3. วิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่เป็น “ถ้อยคำ” (utterance)³ มาวิเคราะห์ เริ่มจากนำคำตอบมาจำแนกเป็นถ้อยคำ โดยพิจารณาจาก 1) การเว้นวรรคของผู้ตอบแบบสอบถามแทนจังหวะหยุดระหว่างถ้อยคำ และ 2) เนื้อความที่สมบูรณ์ของแต่ละถ้อยคำ เมื่อผู้วิจัยแบ่งคำตอบที่ได้เป็นถ้อยคำแล้วจึงนำถ้อยคำดังกล่าวมาวิเคราะห์ว่าเป็นกลวิธีทางภาษาแบบใดโดยพิจารณาทั้งรูปภาษาและเนื้อความของถ้อยคำนั้น หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ว่ากลวิธีทางภาษาที่ได้มีวัตถุประสงค์อย่างไรในการสื่อสาร

ส่วนการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันกับปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา ซึ่งในที่นี้ ได้แก่สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน และสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยจะใช้ค่าทางสถิติเพื่อพิสูจน์ว่าปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนามีความสัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าวด้วยวิธีการทางสถิติแบบ t-test for correlate samples ผ่านทางเว็บไซต์ <http://www.graphpad.com/quickcalcs/ttest1.cfm> เนื่องจาก

³ ผู้วิจัยนิยามคำว่า “ถ้อยคำ” หรือ utterance ตาม Hurford and Heasley (1983 อ้างถึงใน ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558) ว่าหมายถึง “ส่วนหนึ่งของการพูดในสถานการณ์หนึ่ง ๆ และเป็นส่วนที่อยู่ระหว่างจังหวะหยุดในการพูดนั้น”

โปรแกรมดังกล่าวให้ข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วนมากกว่าการวิเคราะห์ด้วยตนเอง (ชาญวิทย์ เยาวฤทธา, 2554; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์; 2558; รัมภ์รดา กองช้าง, 2560; พรหมมินทร์ ประไพพงษ์, 2562; รดารัตน์ ศรีพันธุ์วรสกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2563)

4. เรียบเรียงผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะได้เรียบเรียงและนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ 1) กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน และ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันกับปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา

5.เขียนอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันจำนวนทั้งสิ้น 4 กลวิธีเรียงลำดับตามความถี่การปรากฏจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนา 2) กลวิธีทางภาษาแบบหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนา 3) กลวิธีทางภาษาแบบประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนา และ 4) กลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนา

ผลการวิจัยพบว่ากลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความขัดแย้งในการสนทนาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 34.24 โดยมีกลวิธีย่อยอีก 9 กลวิธี เรียงลำดับตามความถี่การปรากฏจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1.1.1 การใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็น

การใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็น ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็น มักปรากฏคำหรือกลุ่มคำกริยา “ว่า” “คิดว่า” “เห็นว่า” “มีความคิดว่า” “มีความเห็นว่า” ฯลฯ ในถ้อยคำ การใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็นช่วยลดน้ำหนักความความรุนแรงของการตอบการแสดงความเห็นแย้งเนื่องจากการใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็นเป็นการใช้ถ้อยคำที่ผู้พูดต้องการสื่อให้ผู้ฟังเห็นว่าถ้อยคำดังกล่าวเป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้พูดเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาสร้างความขัดแย้งต่อผู้ฟังในการสนทนา

ตัวอย่าง

(1) เราว่าที่แกออกแบบมันอาจจะไม่ตรงประเด็นเท่าไรนะ...

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(2) ชั้นมีความคิดว่าย่างงการที่กฎหมายจะให้คนเพศเดียวกันแต่งงานกันได้ก็มี

ข้อดีอยู่ดี

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (1)-(2) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็นในคำว่า “ว่า” และ “มีความคิดว่า” ดังตัวอย่างที่ (1) และ (2) ตามลำดับ

1.1.2 การให้เหตุผล

การให้เหตุผล ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการอธิบายให้ผู้ฟังเห็นถึงสาเหตุที่ตนกล่าวแย้ง ทั้งนี้การให้เหตุผลช่วยลดน้ำหนักความรุนแรงของการตอบการแสดงความเห็นแย้งเนื่องจากการให้เหตุผลเป็นการอ้างถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้พูดต้องการกล่าวแย้ง มิได้มีเจตนาสร้างความขัดแย้งในการสนทนา นอกจากนี้การให้เหตุผลยังเป็นกลวิธีทางภาษาอีกกลวิธีหนึ่งที่ผู้พูดใช้ในการโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อหรือคล้อยตามสารที่ผู้พูดนำเสนอ

ตัวอย่าง

(3) งานปีใหม่มันต้องจัดแบบให้ทุกคนกินได้เพียงพอสิวะ ถ้าเราจัดประหยัดจนเกินไปต่อไปใครเค้าจะมาร่วมล่ะ...

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(4) พี่ (เอ่ยชื่อ) เค้ามีประสบการณ์การทำงานมาเกือบ 20 ปี นะแก พี่อีกคนเขายังทำงานไม่ถึง 5 ปีเลย...

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (3)-(4) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการให้เหตุผล โดยให้เหตุผลเกี่ยวกับการเตรียมตัวให้ผู้ที่มีงานเลี้ยงปีใหม่ได้รับประทานอย่างเพียงพอ และการให้เหตุผลเกี่ยวกับประสบการณ์ของบุคคลที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานโครงการตามลำดับ

1.1.3 การแสดงความเห็นด้วยบางส่วน

การแสดงความเห็นด้วยบางส่วน ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการกล่าวถ้อยคำทั้งในส่วนที่เห็นด้วยและส่วนที่เห็นต่าง มักปรากฏคำเชื่อม “แต่” ในรูปประโยค “.....แต่.....” การแสดงความเห็นด้วยบางส่วนช่วย

ลดความรุนแรงของการตอบการแสดงความเห็นแย้งเนื่องจากการแสดงเจตนาว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาขัดแย้งผู้ฟังในทุกประเด็น มีเพียงบางประเด็นเท่านั้นที่ผู้พูดไม่เห็นด้วย
ตัวอย่าง

(5) มันก็ใช้อย่างที่เอ็งว่านั่นแหละ แต่ถ้าเราปรับตรึงรูปแบบพาวเวอร์พอยท์ซักหน่อยก็จะทำให้มันดูชัดขึ้นนะ

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(6) ... ถามว่ามีปัญหามั้ยกับการแต่งงานกันของเกย์ก็มีแบบที่แสบกอนั่นแหละแต่มันก็ทำให้ปัญหาเรื่องความแตกต่างทางเพศในสังคมลดลงนะ

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (5)-(6) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการแสดงความเห็นด้วยบางส่วนโดยปรากฏคำเชื่อม “แต่” (ที่ขีดเส้นใต้) ในรูปประโยคที่พิมพ์ตัวหนา

1.1.4 การแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ

การแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจต่อการแสดงความเห็นแย้งของผู้ฟัง มักปรากฏคำกริยา “สงสัย” “ประหลาดใจ” “แปลกใจ” “งง” “ไม่เข้าใจ” ฯลฯ เพียงอย่างเดียวหรือปรากฏร่วมกับคำบอกการถาม การแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจของผู้พูดช่วยลดน้ำหนักความความรุนแรงในการตอบการแสดงความเห็นแย้งเนื่องจากผู้พูดชี้ให้ผู้ฟังเห็นว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาตอบการแสดงความเห็นแย้งของผู้ฟังด้วยวิธีการรุนแรง หากแต่มีข้อสงสัยหรือประหลาดใจเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ฟังเท่านั้น
ตัวอย่าง

(7) กูแปลกใจที่มึงจะดีไซ์งานให้อาจารย์ดู่แบบนี้

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(8) เราสงสัยว่าแกคิดยังไงกับที่ประธานคนใหม่นี้ละ

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (7)-(8) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการแสดงความรู้สึกหรือประหลาดในการตอบการแสดงความคิดเห็นโดยปรากฏคำกริยา “แปลกใจ” ในตัวอย่างที่ (7) และคำกริยา “สงสัย” ร่วมกับคำบอกการถาม “ยังไง” ในตัวอย่างที่ (8)

1.1.5 การเสนอแนะ

การเสนอแนะ ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความคิดเห็นโดยการเสนอแนะให้ผู้ฟังทบทวนสิ่งที่ผู้ฟังกำลังกระทำและ/หรือเสนอแนะทางเลือกอื่นแก่ผู้ฟัง มักปรากฏคำหรือกลุ่มคำช่วยหน้ากริยาบอกการเสนอแนะ “ลอง” “ควร” “ควรจะ” “น่าจะ” เพียงอย่างเดียวหรือปรากฏร่วมกับคำบอกการถาม การเสนอแนะช่วยลดน้ำหนักความขัดแย้งในการสนทนาเนื่องจากผู้พูดไม่ได้ใช้ถ้อยคำที่ก่อให้เกิดการเผชิญหน้าหรือบาดหมางระหว่างคู่สนทนา แต่เลือกการเสนอแนะให้ทบทวนสิ่งที่กำลังกระทำและ/หรือเสนอทางเลือกอื่นแก่ผู้ฟัง

ตัวอย่าง

(9) แกลองทบทวนแปลนเรื่องงานปีใหม่อีกทีดิฉัน

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(10) แกควรคิดใหม่ว่าการแต่งงานกันของคนเพศเดียวกัน มันจะทำให้คนมีสิทธิเท่าเทียมกันนะ

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

1.1.6 การแสดงความลึงเลหรือไม่แน่ใจ

การแสดงความลึงเลหรือไม่แน่ใจ ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความคิดเห็นโดยการแสดงความลึงเลหรือไม่แน่ใจต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้ฟัง

มักปรากฏคำกริยา “ไม่แน่ใจ” “ไม่มั่นใจ” “ไม่เชื่อมั่น” “ไม่รู้” ฯลฯ เพียงอย่างเดียว หรือปรากฏร่วมกับคำบอกการถาม การแสดงความลังเลหรือไม่แน่ใจของผู้พูดช่วยลดน้ำหนักความความรุนแรงในการตอบการแสดงความเห็นแย้งเนื่องจากผู้พูดชี้ให้ผู้ฟังเห็นว่าผู้พูดมิได้มีเจตนาตอบการแสดงความเห็นแย้งของผู้ฟังด้วยวิธีการรุนแรง หากแต่ผู้พูดลังเลหรือไม่แน่ใจเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ฟังเท่านั้น

ตัวอย่าง

(11) เรา**ไม่แน่ใจ**ว่าทำไมแกถึงคิดจะนำเสนองานแบบนี้กับหัวหน้าอะ

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(12) ชั้น**ไม่มั่นใจ**นะว่าคู่แต่งงานที่เป็นเพศเดียวกันเขาจะอยู่ด้วยกันได้นาน

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

1.1.7 การใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักหรือปริมาณความรุนแรงของถ้อยคำ

การใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักหรือปริมาณความรุนแรงของถ้อยคำ ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักหรือปริมาณความรุนแรงของถ้อยคำ มักปรากฏคำขยาย “ค่อนข้าง” “ค่อนข้างจะ” “นิด” “นิดนึง” “หน่อย” “หน่อยนึง” การใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักหรือปริมาณความรุนแรงของถ้อยคำช่วยลดความรุนแรงของการตอบการแสดงความเห็นแย้งเนื่องจากถ้อยคำลดน้ำหนักหรือปริมาณความรุนแรงที่ผู้พูดใช้ช่วยทำให้ถ้อยคำของผู้พูดมีความรุนแรงน้อยกว่าการพูดแบบตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง

(13) เราว่าโอเคทีเดียวที่แกคิดมัน**ค่อนข้าง**เสี่ยงกับการขาดทุนนะ...

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(14) สิ่งที่แกคิดมันทำให้คนที่ เป็นเพศทางเลือกเค้าเสียเปรียบไป**นิดนึง**นะ

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (13)-(14) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักหรือปริมาณความรุนแรงของถ้อยคำโดยปรากฏคำขยาย “ค่อนข้าง และ “นิดนึง” ในตัวอย่างที่ (13) และ (14) ตามลำดับ

1.1.8 การให้รายละเอียด

การให้รายละเอียด ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำให้ตนเห็นหรือคิดแตกต่างไปจากผู้ฟัง การให้รายละเอียดช่วยลดน้ำหนักความรุนแรงของการตอบการแสดงความเห็นแย้งเนื่องจากการให้รายละเอียดเป็นการอธิบายสิ่งที่ทำให้ตนเห็นหรือคิดแตกต่างไปจากผู้ฟัง และผู้พูดมิได้มีเจตนาต้องการกล่าวแย้ง

ทั้งนี้ การให้รายละเอียดจะต่างกับการให้เหตุผลตรงที่หากเป็นการให้เหตุผล ผู้พูดจะกล่าวแต่เพียงเหตุผลที่ทำให้ผู้พูดเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังเท่านั้น ขณะที่การให้รายละเอียด ผู้พูดจะพยายามอธิบายขยายความถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้พูดเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังและยังช่วยโน้มน้าวให้ผู้ฟังเห็นภาพและ/หรือได้ยินเสียงตามสารที่ผู้พูดนำเสนอเสมือนผู้ฟังเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์หรือสถานการณ์จริง

ตัวอย่าง

(15) จัดแบบนี้มันดีนะ คนจะประทับใจ มันจะทำให้ทุกคนได้ของกินของอร่อยและเพียงพอกับจำนวนคน ทำให้ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณัก และยังเป็นการประชาสัมพันธ์โรงแรมของเราไปในตัวด้วย พอเค้ากลับไปแล้ว เค้าก็อยากกลับมาอีก...

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(16) พี่ประธานคนนี้เขาดีนะ เขามีประสบการณ์ ไม่เคยมีประวัติเสื่อมเสีย แถมยังเอาใจใส่ลูกน้อง มีอะไรที่จำเป็นเค้าก็จะลงมาช่วยลูกน้องด้วยตนเองเลย ใครๆ ในบริษัทก็ชอบเค้า เลือกเค้าเป็นประธานโครงการนี้ด้วยคะแนนเป็นเอกฉันท์เลย

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (15)-(16) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการให้รายละเอียด โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อดีของการจัดงานเลี้ยงตามที่กลุ่มตัวอย่างเสนอ ในตัวอย่างที่ (15) และให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสมควรได้รับเลือกตั้งเป็นประธานหัวหน้าโครงการในตัวอย่างที่ (16)

1.1.9 การเปลี่ยนหัวข้อหรือประเด็นการสนทนา

การเปลี่ยนหัวข้อหรือประเด็นการสนทนา ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการพูดหรือถามถึงสิ่งอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับหัวข้อหรือประเด็นการสนทนาเดิม การเปลี่ยนหัวข้อหรือประเด็นการสนทนาช่วยลดน้ำหนักความรุนแรงของการตอบการแสดงความเห็นแย้งเนื่องจากการเปลี่ยนหัวข้อหรือประเด็นการสนทนาเป็นการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในการสนทนาระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

ตัวอย่าง

(17) เอาใจ ไปดูหนังกันมั๊ยแก

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(18) คอยเรื่องน้องชมพู่กันนะ

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (17)-(18) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการเปลี่ยนหัวข้อหรือประเด็นการสนทนาโดยกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนประเด็นสนทนาเดิมมาเป็นการสอบถามว่าผู้ฟังจะไปชมภาพยนตร์กับกลุ่มตัวอย่างใหม่ในตัวอย่างที่ (17) และการเปลี่ยนประเด็นการสนทนาโดยการชักชวนให้ผู้ฟังมาคุยเรื่อง “คดีความน้องชมพู่” ในตัวอย่างที่ (18)

1.2 กลวิธีทางภาษาแบบหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนา

กลวิธีทางภาษาแบบหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนา ในที่นี้หมายถึง กลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยใช้เพื่อหยอกล้อและ/หรือลดความ

ตั้งเครือข่ายในการสนทนาเมื่ออยู่ในสถานการณ์การตอบการแสดงความเห็นแย้ง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบหยอกล้อ (ผู้วิจัยนิยาม “ถ้อยคำนัยผกผัน” ตาม Panpothong (1996) ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ “กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์”) คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 28.19

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การตัดสินว่าถ้อยคำใดเป็นถ้อยคำนัยผกผันแบบหยอกล้อหรือถ้อยคำนัยผกผันแบบประชดประชันโดยอาศัยเจตนาในการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างจะระบุในส่วนท้ายของถ้อยคำซึ่งเป็นคำตอบในแบบสอบถาม ว่ากลุ่มตัวอย่างมีเจตนาอย่างไรในการกล่าวถ้อยคำ กล่าวคือ หากกลุ่มตัวอย่างระบุในส่วนท้ายของถ้อยคำ เช่น “(พูดแบบล้อเล่น)” “(พูดหยอกล้อ)” “(พูดๆ)” ฯลฯ ผู้วิจัยก็จะจัดให้ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำนัยผกผันแบบหยอกล้อ ขณะที่หากกลุ่มตัวอย่างระบุในส่วนท้ายของถ้อยคำ เช่น “(พูดประชด)” “(เสียดสี)” “(พูดเชิงประชด)” ผู้วิจัยก็จะจัดให้ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำนัยผกผันแบบประชดประชัน

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบหยอกล้อ แบ่งเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมต่าง ๆ ที่มีการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ 2) ถ้อยคำนัยผกผันแบบกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปได้ 3) ถ้อยคำนัยผกผันแบบนำถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันมาไว้ด้วยกัน และ 4) ถ้อยคำนัยผกผันแบบใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ถ้อยคำนัยผกผันแบบละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ

ตัวอย่าง

(19) ไอเดียบรรเจิดเลยนะแก (พูดแบบล้อเล่น)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (19) จะเห็นว่าตามทฤษฎีวัจนกรรมของ Searle (1969) วัจนกรรม การชม คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาชื่นชมยินดีกับสิ่งที่ผู้ฟังกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเชื่อว่า ผู้ฟังย่อมกระทำสิ่งนั้นได้ ดังนั้นถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการชมจึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจ (sincerity condition) ของวัจนกรรมการชม กล่าวคือผู้พูดไม่ได้ชื่นชมสิ่งที่ผู้ฟังกระทำ แต่ต้องการใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนาเมื่อต้องตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้ได้แก่ การที่กลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำแสดงการชมผู้ฟัง (ที่พิมพ์ตัวหนา) เพื่อหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนา

(20) **อนุญาตให้มึงพูดอีกเลย (เล่นกัน)**

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (20) จะเห็นว่าตามทฤษฎีวัจนกรรมของ Searle (1969) วัจนกรรม การอนุญาต คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนายินยอมให้ผู้ฟังกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเชื่อว่า ผู้ฟังย่อมกระทำสิ่งนั้นได้ ดังนั้นถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการอนุญาตจึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมการชม กล่าวคือผู้พูดไม่ได้ ยินยอมให้ผู้ฟังกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่ต้องการใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อหยอกล้อและ/หรือ ลดความตึงเครียดในการสนทนาเมื่อต้องตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้ได้แก่การ ที่กลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำแสดงการอนุญาตผู้ฟัง (ที่พิมพ์ตัวหนา) เพื่อหยอกล้อและ/หรือ ลดความตึงเครียดในการสนทนา

1.2.2 ถ้อยคำนัยผกผันที่นำถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันมาวางไว้

ด้วยกัน

ตัวอย่าง

(21) **ไอเดียเกดึ๊ละ คนมาปีใหม่ได้กินกันไม่ครบ (พูดหยอกล้อ)**

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (21) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีทางภาษาแบบหยอกล้อ และ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนาโดยใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบนำถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันมาไว้ด้วยกันในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ในที่นี้กลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างรู้สึกชื่นชมผู้ฟัง (ที่พิมพ์ตัวหนา) ที่ผู้ฟังคิดเรื่องการจัดงานปีใหม่ที่อาหารไม่พอกับจำนวนผู้เข้าร่วมฯ (ที่ขีดเส้นใต้) ซึ่งถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนาและขีดเส้นใต้มีความขัดแย้งกัน

(22) **แกใจกว้างที่สุด** เพศเดียวกันก็แต่งงานกันไม่ได้ (พูดซ้ำๆ)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (22) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีทางภาษาแบบหยอกล้อ และ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนาโดยใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบนำถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันมาไว้ด้วยกันในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ในที่นี้กลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างรู้สึกชื่นชมผู้ฟัง (ที่พิมพ์ตัวหนา) ที่ผู้ฟังเห็นแย้งกับการแต่งงานระหว่างเพศเดียวกัน(ที่ขีดเส้นใต้) ซึ่งถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนาและขีดเส้นใต้มีความขัดแย้งกัน

1.2.3 ถ้อยคำนัยผกผันแบบกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

ตัวอย่าง

(23) **แกก็ทำงานขอบริษัทสัก 10 ล้านเลย** (พูดหยอกล้อผู้ฟัง)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (23) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เพื่อหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนาในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้คือการกล่าวว่าให้ผู้ฟังทำงานเพื่อขอเงิน 10 ล้านบาทในการจัดงานปีใหม่

(24) แก๊สทำให้ผู้หญิงทั่วโลกให้หายไปเลย (หัวเราะ)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (24) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปได้เพื่อหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนาในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้คือการกล่าวว่าให้ผู้ฟังทำงานเพื่อขอเงิน 10 ล้านบาทในการจัดงานปีใหม่

1.2.4 ถ้อยคำนัยผกผันแบบใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสม

ตัวอย่าง

(25) คุณหญิงครับ เมื่อไหร่เราจะคุยเรื่องนี้ตกลงกันได้ซะที (พูดล้อเล่นนะครับ)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (25) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมเพื่อหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนาในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้ได้แก่ การใช้คำเรียกว่า “คุณหญิง” เพื่อเรียกผู้ฟังทั้งที่ผู้ฟังไม่ได้มีบรรดาศักดิ์เทียบเท่าชั้นตำแหน่งคุณหญิง

(26) นี่จะต้องให้ชั้นทุลแกก็ครั้งเนี่ย ว่ายังงั้นก็ยังไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานของคนเพศเดียวกันนั่นแหละ (เล่นวนไป)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (26) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมเพื่อหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนาในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้ได้แก่ การใช้คำเรียกว่า “ทุล” เพื่อใช้เป็นกริยากับผู้ฟังทั้งที่ผู้ฟังไม่ได้มีบรรดาศักดิ์เทียบเท่าชั้นที่จะใช้คำกริยา “ทุล”

1.3 กลวิธีทางภาษาแบบประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนา

กลวิธีทางภาษาแบบประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนา ในที่นี้หมายถึง กลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยใช้เพื่อประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนาเมื่ออยู่ในสถานการณ์การตอบการแสดงความเห็นแย้ง จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบประชดประชัน (ผู้วิจัยนิยาม “ถ้อยคำนัยผกผัน” หรือ Verbal Irony ตาม Panpothong (1996) ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ “กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์”) คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 20.58

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การตัดสินว่าถ้อยคำใดเป็นถ้อยคำนัยผกผันแบบประชดประชัน โดยอาศัยจากเจตนาในการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจะระบุในส่วนท้ายของถ้อยคำซึ่งเป็นคำตอบในแบบสอบถามว่า กลุ่มตัวอย่างมีเจตนาอย่างไรในการกล่าวถ้อยคำ ดังที่ได้กล่าวแล้วในหัวข้อ 1.2

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบประชดประชัน แบ่งเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมต่าง ๆ ที่มีการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ 2) ถ้อยคำนัยผกผันแบบกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ 3) ถ้อยคำนัยผกผันแบบนำถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันมาไว้ด้วยกัน และ 4) ถ้อยคำนัยผกผันแบบใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสม 5) ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.3.1 ถ้อยคำนัยผกผันแบบละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ

ตัวอย่าง

(27) แกนี่กว้างแผ่นดิน ๆ นี่เอง (พูดประชด)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (27) จะเห็นว่าตามทฤษฎีวิัจจนกรรมของ Searle (1969) วิัจจนกรรม การชม คือ วิัจจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาชื่นชมยินดีกับสิ่งที่ผู้ฟังกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเชื่อว่า ผู้ฟังย่อมกระทำสิ่งนั้นได้ ดังนั้นถ้อยคำนัยผกผันในรูปวิัจจนกรรมการชมจึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจของวิัจจนกรรมการชม กล่าวคือผู้พูดไม่ได้ชื่นชม สิ่งที่ผู้ฟังกระทำ แต่ต้องการใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการ สนทนาเมื่อต้องตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้ได้แก่การที่กลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำ แสดงการชมผู้ฟัง (ที่พิมพ์ตัวหนา) เพื่อประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนา

(28) **แนะนำให้แก่แก้ร่างกฎหมายเสนอรัฐบาลเลย (เสียดสี)**

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (28) จะเห็นว่าตามทฤษฎีวิัจจนกรรมของ Searle (1969) วิัจจนกรรม การแนะนำคือ วิัจจนกรรมที่ผู้พูดต้องการเสนอให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเชื่อว่าสิ่งนั้น ย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง ดังนั้นถ้อยคำนัยผกผันในรูปวิัจจนกรรมการแนะนำจึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความจริงใจของวิัจจนกรรมการแนะนำ กล่าวคือผู้พูดไม่ได้ แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังสิ่งใด แต่ต้องการใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อประชดประชัน และ/หรือเสียดสีในการสนทนาเมื่อต้องตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้ได้แก่การที่ กลุ่มตัวอย่างแนะนำให้ผู้ฟังร่างกฎหมายให้บุคคลเพศเดียวกันแต่งงานกันได้เสนอต่อ รัฐบาล (ที่พิมพ์ตัวหนา) เพื่อประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนา

1.3.2 ถ้อยคำนัยผกผันที่นำถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันมาวางไว้

ด้วยกัน

ตัวอย่าง

(29) **แผนแก้ไขงบประมาณเลย ใช้เกือบแสนเนี่ย (พูดประชด)**

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (29) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีทางภาษาแบบประชด ประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนาโดยใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบนำถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันมาไว้ด้วยกันในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ในที่นี้กลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างรู้สึกชื่นชมผู้ฟัง (ที่พิมพ์ตัวหนา) ที่ผู้ฟังคิดเรื่องการจัดงานปีใหม่ใช้เงินถึง 100,000 บาท (ที่ขีดเส้นใต้) ซึ่งถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนาและขีดเส้นใต้มีความขัดแย้งกัน

(30) พี่คนที่แสบกว่าตีเขาก็ตีนะ เป็นมาไม่รู้กี่สมัยแล้วไม่เห็นทำอะไรสักอย่างเลย (พูดแบบประชดประชัน)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (30) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีทางภาษาแบบประชด ประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนาโดยใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบนำถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันมาไว้ด้วยกันในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ในที่นี้กลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับผู้ฟังเกี่ยวกับบุคคลที่ผู้ฟังชื่นชอบ (ที่พิมพ์ตัวหนา) ที่บุคคลนั้นไม่เคยกระทำการใดเป็นประโยชน์เลยตั้งแต่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นประธานโครงการของบริษัท(ที่ขีดเส้นใต้) ซึ่งถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนาและขีดเส้นใต้มีความขัดแย้งกัน

1.3.3 ถ้อยคำนัยผกผันแบบกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

ตัวอย่าง

(31) ไม่นั่นแกก็เอาแผ่นทองคำมาทำเป็นแผนภาพแทนกระดาษเลย (ประชด)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (31) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เพื่อประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนาในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้คือการกล่าวว่าให้ผู้ฟังนำทองคำมาทำเป็นแผนภาพแทนกระดาศ

(32) **ก็ให้ผู้ชายมีลูก** (พูดประชด)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (32) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบกล่าวถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เพื่อประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนาในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้คือการกล่าวว่าให้ผู้ชายมีลูก

1.3.4 ถ้อยคำนัยผกผันแบบใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสม

ตัวอย่าง

(33) แกมัวแต่คิดยังเงี้ย กว่างานจะเสร็จแกก็**สิ้นพระชนม์**ก่อนแล้ว (ประชด)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (33) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมเพื่อประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนาในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้ได้แก่ การใช้คำกริยาว่า “สิ้นพระชนม์” กับผู้ฟังทั้งที่ผู้ฟังไม่ได้มีบรรดาศักดิ์เทียบเท่าชั้นตำแหน่งที่สมควรใช้

(34) **คะคุณหญิง** เอาไว้แกอยู่เป็นโสดไปตลอดชีวิตเลยแล้วกัน (น้ำเสียงเสียดสี)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (34) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบใช้ระดับภาษาไม่เหมาะสมเพื่อประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนาในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งในที่นี้ได้แก่ การใช้คำว่า “คุณหญิง” เพื่อเป็นคำเรียกผู้ฟังทั้งที่ผู้ฟังไม่ได้มีบรรดาศักดิ์เทียบเท่าชั้นที่จะเรียกว่า “คุณหญิง”

1.3.5 ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน (Echoic irony)

ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อนเป็นถ้อยคำนัยผกผันซึ่งแฝงทัศนคติด้านลบของผู้พูด ในบางกรณีอาจมีได้มีผู้ใดกล่าวถ้อยคำนั้นไว้ก่อน แต่ผู้ใช้ถ้อยคำนัยผกผันเชื่อว่าผู้ฟังมีความคิดเช่นนั้น (Wilson and Sperber, 1992 อ้างถึงใน ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555)

ตัวอย่าง

(35) **ชั้นมันไอเดียไม่ดี** สู้แกไม่ได้หรอก ทำอะไรก็ตีไปหมด (ประชด)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำการกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (35) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบประชด ประชันในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน โดยใช้ถ้อยคำที่แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นคนไอเดียไม่ดี (ที่พิมพ์ตัวหนา) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าผู้ฟังมีความคิดเช่นนั้นต่อกลุ่มตัวอย่าง

(36) **ใช้ลิชั้นมันหัวโบราณ** ยอมรับให้เพศเดียวกันแต่งงานกันไม่ได้... (ทำน้ำเสียงประชด)

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (36) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบประชด ประชันในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อน โดยใช้ถ้อยคำที่แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นคนหัวโบราณ (ที่พิมพ์ตัวหนา) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าผู้ฟังมีความคิดเช่นนั้นต่อกลุ่มตัวอย่าง

1.4 กลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนา

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนาคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 16.97 และจำแนกออกเป็น 5 กลวิธีย่อย ดังนี้

1.4.1 การบอกว่าเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

การบอกว่าเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการบอกว่าผู้พูดเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับความคิดหรือทัศนคติของผู้ฟัง มักปรากฏคำกริยา “ไม่เห็นด้วย” “เห็นต่าง” “เห็นแย้ง” “เห็นตรงกันข้าม” ฯลฯ ในถ้อยคำ การบอกว่าเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังเป็นกลวิธีทางภาษาที่สามารถทำให้เกิดการเผชิญหน้าหรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนาเนื่องจากผู้ฟังอาจไม่พึงพอใจที่ผู้พูดเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับตน

ตัวอย่าง

(37) **ฉันไม่เห็นด้วย**นะที่แกจะจัดงานปีใหม่แบบนี้

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(38) เรื่องแต่งงานเนี่ย เรา**เห็นต่าง**กับแกว่ะ

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (37)-(38) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการบอกว่าเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังโดยปรากฏคำว่า “ไม่เห็นด้วย” และ “เห็นต่าง” ในตัวอย่างที่ (37) และ (38) ตามลำดับ

1.4.2 การบอกว่าผู้ฟังเข้าใจผิดหรือไม่ถูกต้อง

การบอกว่าผู้ฟังเข้าใจผิดหรือไม่ถูกต้อง ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการบอกว่าผู้ฟังเข้าใจผิดหรือไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้พูดเสนอความคิดเห็น มักปรากฏคำกริยา “เข้าใจผิด” “เข้าใจไม่ถูกต้อง” “เข้าใจคลาดเคลื่อน” ฯลฯ ในถ้อยคำ การบอกว่าผู้ฟังเข้าใจผิดหรือไม่ถูกต้องเป็นกลวิธีทางภาษาที่สามารถเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนาเนื่องจากการชี้ให้เห็นว่าผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดนำเสนอไม่ถูกต้อง

ทั้งนี้กลวิธีการบอกว่าเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังต่างกับกลวิธีการบอกว่าผู้ฟังเข้าใจผิดหรือไม่ถูกต้องตรงที่การบอกว่าเห็นแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังเป็นการแสดงว่าผู้พูดเห็นต่างกับความคิดของผู้ฟัง ขณะที่กลวิธีหลังเป็นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสิ่งหรือความคิดที่ผู้ฟังเข้าใจอยู่นั้นผิดหรือไม่ถูกต้อง

ตัวอย่าง

(39) แก่**เข้าใจ**ที่ขึ้นบอก**ผิด**แล้วละ...

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(40) ที่ขึ้นบอกเลือกคุณสมบัติที่คนนั้นว่าไม่ดี แก่**เข้าใจไม่ถูกต้อง**แล้ว

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (39)-(40) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการบอกว่าผู้ฟังเข้าใจผิดหรือไม่ถูกต้องโดยปรากฏคำว่า “เข้าใจผิด” และ “เข้าใจไม่ถูกต้อง” ในตัวอย่างที่ (39) และ (40) ตามลำดับ

1.4.3 การแสดงการสั่ง

การแสดงการสั่ง ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการสั่งให้ผู้ฟังกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด การแสดงการสั่งสามารถทำให้เกิดการเผชิญหน้า

ระหว่างคู่สนทนาเนื่องจากการกระทำที่ผู้พูดแสดงอำนาจให้ผู้ฟังกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด
ทั้งที่ไม่ได้เป็นความพึงประสงค์ของผู้ฟัง

ตัวอย่าง

(41) หยุดทำแบบนี้ก่อน

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(42) เปลี่ยนความคิดแบบเดิมซะแก

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (41)-(42) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการแสดงการสั่ง
โดยแสดงการสั่งให้ยุติการกระทำและสั่งให้เปลี่ยนความคิดเดิมในตัวอย่างที่ (41) และ
(42) ตามลำดับ

1.4.4 การแสดงการขู่

การแสดงการขู่ในที่นี้ หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการ
แสดงการขู่ให้ผู้ฟังเห็นถึงผลร้ายหรือผลเสียที่จะเกิดขึ้น หากผู้ฟังไม่กระทำตามที่ผู้พูด
เสนอ ทั้งนี้การแสดงการขู่อาจอยู่ในรูปประโยคบอกเล่าหรือรูปประโยคเงื่อนไขก็ได้ การ
แสดงการขู่เป็นกลวิธีทางภาษาที่ทำให้เกิดการเผชิญหน้าหรือสร้างความขัดแย้งในการ
สนทนาเนื่องจากการขู่เป็นการแสดงผลร้ายหรือผลเสียหากผู้ฟังไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด
ตามที่ผู้พูดได้ขู่ไว้

ทั้งนี้กลวิธีการสั่งและการขู่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ การแสดงการสั่ง ผู้พูด
จะเลือกใช้ถ้อยคำให้ผู้ฟังกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ขณะที่การแสดงการขู่เป็นการ
แสดงให้ผู้ฟังทราบว่าหากผู้ฟังไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ผู้ฟังจะได้รับผลเสียหรือผลร้ายจากผู้พูด

ตัวอย่าง

(43)...ชั้นจะบอกเจ้านายว่าแกเอาแต่ใจตัวเอง

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(44) ถ้า แก้งฝืนคิดอะไรแบบนี้ ชั้นจะบอกว่าแกชอบคนเพศเดียวกัน

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (43) และ (44) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการพูดในการตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยปรากฏในรูปประโยคบอกเล่าในตัวอย่างที่ (43) และปรากฏในรูปประโยคเงื่อนไขที่มีคำเชื่อม “ถ้า” อยู่ต้นประโยคในตัวอย่างที่ (44)

1.4.5 การใช้ถ้อยคำแสดงความไม่พอใจ

การใช้ถ้อยคำแสดงความไม่พอใจ ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้พูดตอบการแสดงความเห็นแย้งโดยการใช้ถ้อยคำแสดงความไม่พอใจ มักปรากฏคำที่ไม่สุภาพในถ้อยคำ การใช้ถ้อยคำแสดงความไม่พอใจก่อให้เกิดการเผชิญหน้าและเพิ่มความขัดแย้งให้คู่สนทนาเนื่องจากเมื่อผู้พูดใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพย่อมทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พึงพอใจอันสามารถนำไปสู่ความบาดหมางในความสัมพันธ์

ตัวอย่าง

(45) บ้าฉิบ-วาย คิดได้ไงวะมึง

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

(46) คิดโง่ ๆ แบบแก สักมเลยเป็นแบบนี้ไง

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (45)-(46) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ถ้อยคำแสดงความไม่พอใจ โดยปรากฏถ้อยคำที่ไม่สุภาพในคำว่า “บ้าฉิบ-วาย” และ “โง่ ๆ” ในตัวอย่างที่ (45) และ (46) ตามลำดับ

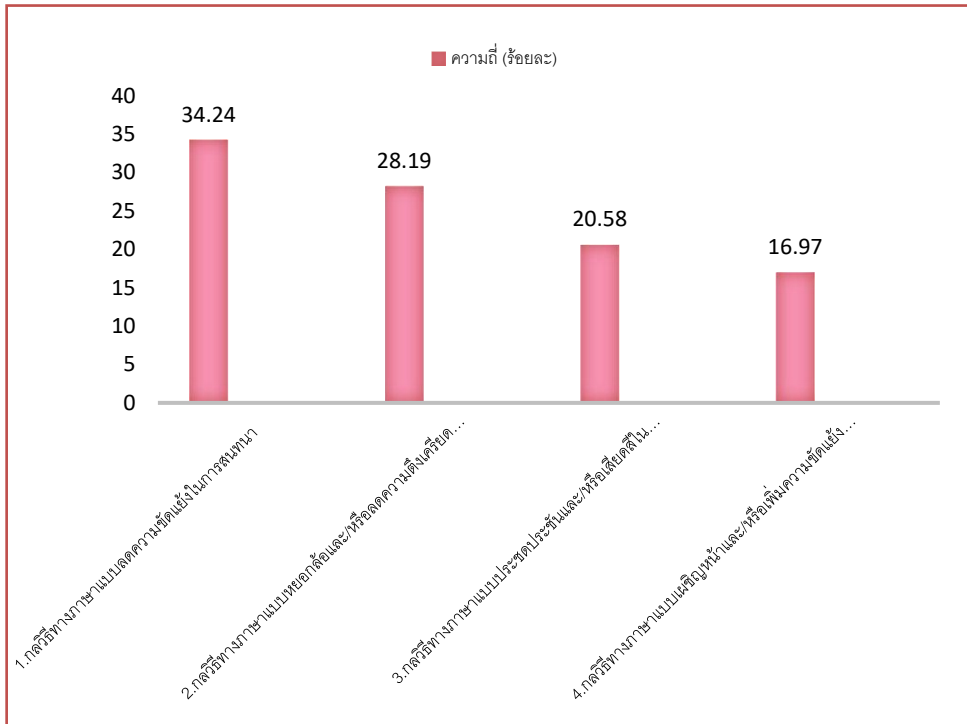
จากผลการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปความถี่ (ร้อยละ) ของกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งได้ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ (ร้อยละ) ของกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบ
การแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน

กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง กรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน	ความถี่ (ร้อยละ)
1. กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนา	34.24
2. กลวิธีทางภาษาแบบหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนา	28.19
3. กลวิธีทางภาษาแบบประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนา	20.58
4. กลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนา	16.97
รวม	100.00

จากตารางแสดงความถี่ของกลวิธีทางภาษาฯ ข้างต้นสามารถแสดงเป็นแผนภูมิ
ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงความถี่ (ร้อยละ) ของกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบ
การแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน

จากตารางและแผนภูมิที่ 1 จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์การตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน ผู้พูดภาษาไทยส่วนใหญ่มักเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนาในอัตราส่วนสูงที่สุดถึงร้อยละ 34.26 มากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนาที่ใช้ในอัตราส่วนน้อยที่สุด ซึ่งปรากฏ

เพียงร้อยละ 16.97 อีกทั้งผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณธร ครุเนตร (2557) และสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) ที่ศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการยุติการสนทนาที่มีความขัดแย้ง และกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งในภาษาไทย ตามลำดับ พบว่าผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงมากกว่ากลวิธีแบบตรงไปตรงมา

ปรากฏการณ์ทางภาษาข้างต้นสอดคล้องกับทัศนะของนักวิชาการหลายท่าน เช่น Philips (1970) Klausner (1981) Bilmes (1992) Mulder (1996) วีระ วิเชียรโชติ (2514) สุนทร โคมิน และสนธิ สมักรการ (2522) สุพัตรา สุภาพ (2529) อคิน รพีพัฒน์ (2539) พัทยา สายหู (2543) วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2547) ปวีณา วัชรสุวรรณ (2547) รุ่งอรุณใจเชื้อ (2549) ญัฐพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร ภักดีผาสุข (2557) พรรณธร ครุเนตร (2557) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2558) ยางวอน ฮยอน (2559) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) รดารัตน์ ศรีพันธุ์วรสกุล และญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2563) ฯลฯ ที่ชี้ให้เห็นว่าคนไทยไม่ชอบการโต้ตอบการแสดงความเห็นแย้งของคุณสนทนาแบบเผชิญหน้าหรือตรงไปตรงมา อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง หรือหากต้องมีการโต้ตอบการแสดงความเห็นแย้ง คนไทยก็มักตอบการแสดงความเห็นแย้งอย่างนูนนวลและประนีประนอม

นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังพบว่า ในแต่ละคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน ปรากฏจำนวนถ้อยคำตั้งแต่ 1 ถ้อยคำจนถึง 7 ถ้อยคำ และพบลักษณะของกลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนาปรากฏร่วมกันมากที่สุดถึงอัตราส่วนร้อยละ 78.24

ตัวอย่าง

(47) /เราว่านำเสนอในรูปแบบพาวเวอร์พอยท์ดีกว่านะ/ มันจะทำให้หัวหน้าดูได้ง่ายกว่าวิธีอื่น/

ชั้นก็เห็นด้วยกับแกแหละแต่มันอาจจะทำให้คนดูยากไป / แกลองคิดดูอีกทีนะ/

3

4

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน)

จากตัวอย่างที่ (47) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำจำนวนทั้งสิ้น 4 ถ้อยคำในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันและมีลักษณะของกลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนาปรากฏร่วมกันทั้งหมด (ถ้อยคำที่ 1 เป็นกลวิธีการแสดงความคิดเห็น ถ้อยคำที่ 2 เป็นกลวิธีการให้เหตุผล ถ้อยคำที่ 3 เป็นกลวิธีการแสดงความเห็นด้วยบางส่วน และถ้อยคำที่ 4 เป็นกลวิธีการเสนอแนะ)

ตัวอย่าง

(48) /เราว่าเธอก็คิดถูกแต่ประธานคนนี้เขายังประสพการณ์น้อยไปหน่อย/

1

เราว่าพี่อีกคนเขามีประสบการณ์มากกว่านะ/ เราไม่แน่ใจว่าเขาจะทำงานได้เต็มที่หรือเปล่า

2

3

(สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น)

จากตัวอย่างที่ (48) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำจำนวนทั้งสิ้น 3 ถ้อยคำในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันและมีลักษณะของกลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนาปรากฏร่วมกันทั้งหมด (ถ้อยคำที่ 1 เป็นกลวิธีการแสดงความเห็นด้วยบางส่วน ถ้อยคำที่ 2 เป็นกลวิธีการแสดงความคิดเห็น และถ้อยคำที่ 3 เป็นกลวิธีแสดงความลังเลหรือไม่แน่ใจ)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันกับปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา

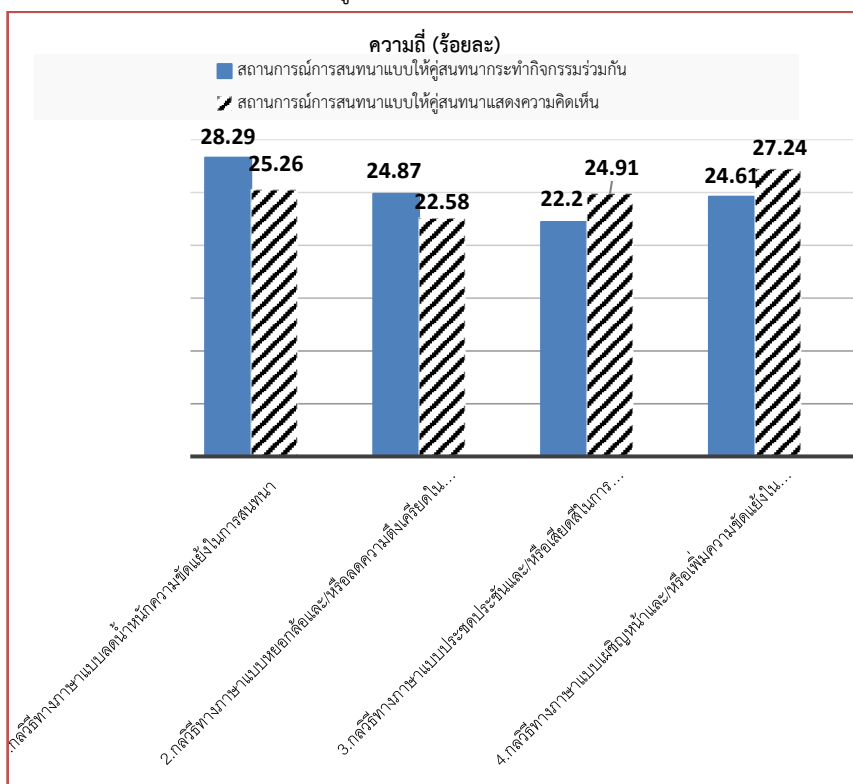
จากผลการวิจัยสามารถแสดงการเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ของกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันในสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกันและสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็นได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ของกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันในสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกันและสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น

ประเภทของสถานการณ์การสนทนา กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน	สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน (ร้อยละ)	สถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ)
1. กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนา	28.29	25.26
2. กลวิธีทางภาษาแบบหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนา	24.87	22.58
3. กลวิธีทางภาษาแบบประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการสนทนา	22.20	24.91
4. กลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนา	24.61	27.24
รวม	100.00	100.00

จากตารางแสดงการเปรียบเทียบความถี่ของกลวิธีทางภาษาฯ ข้างต้นสามารถแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ของกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันในสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำการกิจกรรมร่วมกันและสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น

จากตารางและแผนภูมิที่ 2 จะเห็นว่าเมื่อต้องตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันในสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนา (ร้อยละ 28.29) มากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนา (ร้อยละ 24.61) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างและคู่สนทนามีกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้ทำสำเร็จร่วมกัน การเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งจะทำให้การปฏิสัมพันธ์ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายสำเร็จมากกว่าการใช้กลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้ง

ขณะที่ในสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการสนทนา (ร้อยละ 25.26) ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกับกลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนา (ร้อยละ 27.24) เนื่องจากสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็นเป็นสถานการณ์การสนทนาที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังสามารถแสดงความคิดเห็นหรือทักษะของตนออกมาได้อย่างเต็มที่และไม่มีกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้ทำสำเร็จร่วมกัน ด้วยเหตุนี้กลุ่มตัวอย่างจึงมีโอกาที่จะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาได้หลายอันส่งผลทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกับกลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนา

ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติแบบ t-test for correlate samples ผ่านทางเว็บไซต์ <http://www.graphpad.com/quickcalcs/ttest1.cfm> เนื่องจากโปรแกรมดังกล่าวให้ข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วนมากกว่าการวิเคราะห์ด้วยตนเอง

ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องสถานการณ์การสนทนามีผลต่อความถี่ของการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง

กรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันดังจะเห็นได้จากค่า p ของกลวิธีทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.036 ($P = 0.036$) ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.050 ($P < 0.050$) ด้วยเหตุนี้จึงอาจสรุปได้ว่าผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา มีผลต่อกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน

จากที่กล่าวทั้งหมดข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่ากลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเรื่องสถานการณ์การสนทนา ดังจะเห็นได้จากค่า p ของกลวิธีมีค่าเท่ากับ 0.036 ($P=0.036$) ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.050 ($P<0.050$) สอดคล้องกับงานวิจัยในภาษาไทยหลายเรื่อง ที่ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา มีความสัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการปฏิสัมพันธ์ เช่น งานวิจัยของทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา (2540) ปวีณา วัชรสุวรรณ (2547) ปันนดา เลอเลิศ ยุติธรรม (2549) รุ่งอรุณ ใจเชื้อ (2549) เพชรภรณ์ เอ็มอักษร (2549) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2549) อรวี บุณนาค (2550) ปาลิดา สุขประเสริฐ (2550) ณัฐพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร ภักดีผาสุข (2557) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2558) วิณา วุฒิจำนงค์ (2558) นริศรา หาสนาม (2558) ยางวอน ฮยอน (2559) ทัดดาว รักมาก (2560) รัมภ์รดา กองช้าง (2560) ณัฐพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร ภักดีผาสุข (2562) รดารัตน์ ศรีพันธ์วรสกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2563) ฯลฯ

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบข้อสังเกตบางประการ โดยสามารถแบ่งเป็นการอภิปรายผลได้ 4 ประเด็นดังนี้

1) การที่ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดความขัดแย้งในการตอบการแสดงความเห็นแย้งในอัตราส่วนมากถึงร้อยละ 34.24 มากกว่าการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบเผชิญหน้าและ/หรือเพิ่มความขัดแย้งในการสนทนาที่ปรากฏในอัตราส่วนเพียงร้อยละ 16.97 เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีความเห็นแย้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา วัชรสุวรรณ (2547) พรณธร ครุธเนตร (2557) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2558) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) และรดารัตน์ ศรีพันธ์วรสกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2563) ฯลฯ และยังสัมพันธ์กับทัศนคติของนักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เช่น Hofstede (1987) Triandis (1995) Mulder (1996) Pongsapich (1998) สุนทรี โคมิน และสนธิ สมักรการ (2522) สุพัตรา สุภาพ (2529) อคิน ธิพัฒน์ (2539) ฯลฯ ที่เห็นว่าสังคมไทยมีลักษณะเป็นสังคมแบบอิงกลุ่ม กล่าวคือ คนที่อยู่ในสังคมที่มีลักษณะเช่นนี้จะให้ความสำคัญกับกลุ่มและต้องการการยอมรับจากกลุ่ม เนื่องจากเห็นว่าการอยู่ร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยกันเป็นสิ่งสำคัญ

2) การที่ปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา (ในที่นี้คือสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนากระทำกิจกรรมร่วมกันและสถานการณ์การสนทนาแบบให้คู่สนทนาแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวรายละเอียดไว้แล้วในหัวข้อ “นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในบทความวิจัย” และหัวข้อ “ผลการวิจัย”) มีความสัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ดังจะเห็นได้จากค่า p ของกลวิธีทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.036 ($P = 0.036$) ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.050 ($P < 0.050$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา วัชรสุวรรณ (2547) พรณธร ครุธเนตร (2557) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2558) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) และรดารัตน์ ศรีพันธ์วรสกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2563) ฯลฯ ที่ชี้ว่าปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนามีผลต่อการปฏิสัมพันธ์ของผู้พูดภาษาไทย ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเป็นวัฒนธรรมบริบทสูง (High context culture)

อนึ่ง Hall (1976) ซึ่งเป็นผู้นำเสนอแนวคิดเรื่อง วัฒนธรรมบริบทสูง (High context culture) และวัฒนธรรมบริบทต่ำ (Low context culture) เสนอว่า วัฒนธรรมบริบทต่ำเป็นวัฒนธรรมที่เชื่อว่าคำพูดเพียงอย่างเดียวสามารถตีความหมายของการสื่อสารได้ทั้งหมด โดยไม่ต้องดูความหมายจากท่าทาง การแสดงออกและบริบทแวดล้อมต่าง ๆ ร่วมด้วย การพูดจาของคนในวัฒนธรรมนี้มักจะพูดตรงไปตรงมาและไม่ค่อยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเท่าใดนัก ขณะที่วัฒนธรรมบริบทสูงเป็นวัฒนธรรมที่เชื่อว่าคำพูดเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถสื่อความหมายหรือเจตนาในการสื่อสารได้ ทั้งนี้สังคมไทยจัดเป็นสังคมที่มีความเป็นวัฒนธรรมบริบทสูงด้วยเหตุนี้ทำให้การสื่อสารของคนไทยจึงมักจะพูดแบบลดน้ำหนักความรุนแรงหรือใช้วิธีการพูดแบบประนีประนอมและคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนา

3) การที่คนไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบหยอกล้อและ/หรือลดความตึงเครียดในการสนทนาเมื่อต้องตอบการแสดงความเห็นแย้งในอัตราส่วนถึงร้อยละ 28.19 สอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา วัชรสุวรรณ (2547) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2558) สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) ณิชพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร ภักดีผาสุข (2562) และรตารัตน์ ศรีพันธุ์วรสกุล และณิชพร พานโพธิ์ทอง (2563) ฯลฯ ที่ชี้ว่าแนวคิดเรื่อง “สนุก” เป็นแนวคิดที่สามารถอธิบายถึงปรากฏการณ์ทางภาษาในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ แม้ในสถานการณ์การสนทนาที่มีความตึงเครียด คนไทยก็สามารถลดความตึงเครียดด้วยการหยอกล้อหรือทำให้เกิดความสนุกสนาน

4) การที่ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบประชดประชันและ/หรือเสียดสีในการตอบการแสดงความเห็นแย้งในอัตราส่วนร้อยละ 20.58 สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2558) และสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2560) ทั้งนี้ การที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบประชดประชันในการตอบการแสดงความเห็นแย้งอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกในด้านลบ

หรือไม่เห็นด้วย (Mole, 1973; Klausner, 1981; Panpothong, 1996; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2560) และขณะเดียวกันก็อาจเห็นว่าการใช้กลวิธีทางภาษาแบบประชดประชันเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักความรุนแรงของการตอบการแสดงความเห็นแย้งทำให้มีความรุนแรงน้อยกว่าการแสดงความเห็นแย้งอย่างตรงไปตรงมา

2. ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าในทางวิจัยปฏิบัติศาสตร์การเก็บข้อมูลจากผู้พูดโดยใช้ “แบบเต็มเต็มบทสนทนาชนิดให้เขียนตอบ” จะได้รับการยอมรับเช่นเดียวกับเครื่องมืออื่นอีกหลายชนิด แต่เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้ง ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ต้องมีผลเกิดขึ้นก่อนหน้าอย่างน้อย 2 ผลัด คือ 1) การแสดงความคิดเห็นและ/หรือการนำเสนอข้อมูล และ 2) การแสดงความเห็นแย้ง แล้วจึงตามด้วยการตอบการแสดงความเห็นแย้ง รวมถึงผู้วิจัยยังมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างใช้กับปัจจัยเรื่องสถานการณ์การสนทนา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากได้มีการศึกษากลวิธีทางภาษา และความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาดังกล่าวกับปัจจัยเรื่องประเภทของสถานการณ์การสนทนาโดยเก็บข้อมูลจากการปฏิสัมพันธ์ (interactive data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงและเป็นธรรมชาติก็จะทำให้เห็นภาพรวมของกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดใช้ในการตอบการแสดงความเห็นแย้งในมิติที่หลากหลายยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชาญวิทย์ เยวฤทธิ์. (2555). แนวคิดเรื่อง "บุญคุณ" กับวัจนกรรม 3 ชนิดในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2555). เอกสารคำสอนรายวิชา 2201783 การวิเคราะห์ภาษาไทย ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง). ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เอกสารอัดสำเนา)
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร รักดีผาสุข. (2557). ผู้พูดภาษาไทยปฏิสัมพันธ์อย่างไรในการสนทนาแบบเน้นภารกิจ: การศึกษาข้อมูล Mister O ตามแนว Emancipatory Pragmatics. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการภาษาและภาษาศาสตร์ ประจำปี 2557 ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร รักดีผาสุข. (2560). การพูดเล่นและการหยอกล้อคู่สนทนา : ลักษณะเด่นของการสนทนาแบบเน้นภารกิจในภาษาไทย. วารสารภาษาและวรรณคดีไทย, 34(2), 1-40.
- หัตถดาว รักมาก. (2560). กลวิธีการตอบการแสดงความไม่พอใจของเจ้าหน้าที่ให้บริการสายการบินภาคพื้นดินต่อลูกค้าในภาษาไทย (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. (2540). วัจนกรรมการขอโทษในภาษาไทย (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นริศรา หาสนาม. (2558). การแสดงความเป็นผู้ฟังในการสนทนาภาษาไทย (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ปิ่นดา เลอเลิศยุติธรรม. (2549). *การขอร้องและการตอบปฏิเสธการขอร้องในจดหมายธุรกิจในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปวีณา วัชรสุวรรณ. (2547). *กลวิธีการกล่าวแย้งในภาษาไทย: กรณีครูและนักเรียน* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปาติดา สุขประเสริฐ. (2550). *กลวิธีการให้แนะนำในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรรณธร ครุชนตร. (2547). *กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการยุติการสนทนาที่มีความขัดแย้งในภาษาไทยลงมติไม่ไว้วางใจ* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พัทธยา สายหู. (2543). *คำนิยมในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เพชรภรณ์ เอ็มอักษร. (2549). *กลวิธีการบอกเลิกสัญญาในภาษาไทย: กรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพต่างกัน* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรหมมินทร์ ประไพพงศ์. (2562). *วัจนกรรมการขูในภาษาไทย: กรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ยางวอน ฮยอน. (2559). การศึกษากลวิธีแสดงความเห็นแย้งของนักศึกษาเกาหลีที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 ในการสนทนาแบบแสดงความคิดเห็นในภาษาไทยตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษา. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์*, 34(2), 1-19
- รดารัตน์ ศรีพันธุ์วรสุกุล และณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2563). การศึกษาวัจนกรรมการแสดงความเห็นแย้งของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์

- อัครภาษา: กรณีศึกษานักศึกษาชาวจีนจากมณฑลยูนนานและกวางสี.
วารสารวชนะ, 8(1), 1-26.
- รุ่งอรุณ ใจชื่อ. (2547). *วจนกรรมการแสดงความไม่พอใจในภาษาไทย: กรณีนิสิตนักศึกษา*
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- รัมภ์รดา กองช้าง. (2560). *กลวิธีการตอบถ้อยค่านัยผกผันในภาษาไทย: กรณีคู่สนทนาที่*
มีสถานภาพเท่ากัน (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2547). *วจนกรรมการบริหาราในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วีณา วุฒิจำนง. (2558). *การกล่าวซ้ำของคู่สนทนาในการสนทนาภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วีระ วิเชียรโชติ. (2514). *ค่านิยมและพฤติกรรมของคนในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ:
สำนักวิจัยแห่งชาติ.
- สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์. (2549). *วจนกรรมการตักเตือนในภาษาไทย: กรณีครูกับ*
ศิษย์(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพฯ.
- สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์. (2558). *การแสดงความเห็นแย้งในปริเฉทการสนทนาใน*
ภาษาไทยและข้อค่านึงที่เป็นเหตุจูงใจ (วิทยานิพนธ์ดุขภูบัณฑิต สาขา
ภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์. (2560). *การตอบรับการแสดงความไม่เห็นด้วย: การศึกษากลวิธี*
ทางภาษาและข้อค่านึงที่เป็นเหตุจูงใจ. *วารสารจันทรเกษมสาร*, 17(1), 1-15.
- สุนทรี โคมิน และสนธิ สมครการ. (2522). *รายงานวิจัยเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมไทย:*
เครื่องมือในการสำรวจวัด. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

สุพัตรา สุภาพ, (2529). *สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม ครอบครัว ศาสนาและประเพณี*.

กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุภมาส อังศุโชติ และคณะ. (2557). *สถิติการวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. กรุงเทพฯ: เจริญมั่นคง การพิมพ์.

สุนัดดา วิริยา. (2545). *การศึกษาการขอร้องในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขา ภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อคิน รพีพัฒน์ (2539). *มองสังคมผ่านชีวิตในชุมชน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

อรวี บุณนาค. (2550). *กลวิธีการแสดงความผิดหวังในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ภาษาต่างประเทศ

Bilmes, J. (1992). Dividing the Rice: A Microanalysis of Mediator's Role in A Northern Thai Negotiation. *Language in society*, 21, 569-602.

Edstrom, A. (2004). Expression of disagreement by Venezuelans in conversation: reconsidering the influence of culture. *Journal of pragmatics*, 36, 1499-1518.

Hofstede, G. (1987). *Culture's consequences: international differences in work-related values*. Beverly Hills: Sage Pub.

Jones, K, A. (1990). *Conflict in Japanese Conversation and Classroom Discourse*. Georgetown University

- Kakava, C. (2002). Opposition in Modern Greek discourse: cultural and contextual constraints. *Journal of pragmatics*, 34, 1537-1568.
- Klausner, W. J. (1981). *Reflections on Thai Culture*. Bangkok: Suksit Siam.
- Kothoff, H. (1993). Disagreement and concession in disputes: on the context sensitivity of preference structure. *Language in Society*, 22, 193-216.
- Kuo, S. (1991). *Conflict and its Management in Chinese Verbal Interaction: Casual*. New York: New York University press.
- Lindicoat, A. (2007). *Introduction to conversation analysis*. New York: New York University press.
- Mole, R. L. (1973). *Thai Values and Behavior Patterns*. Canada: M. G. Hurtig Ltd. Edmonton.
- Mulder, N. (1996). *Inside Thai society: An interpretations of everyday life*. Amsterdam: Pepin Press.
- Myers, G. (1998). Displaying opinions: topics and disagreement in focus group. *Language in Society*, 27, 85-111.
- Panpothong, N. (1996). *A pragmatic study of verbal irony in Thai* (Doctoral dissertation). University of Hawaii at Manoa, United States of America.
- Panpothong, N. (1999). *Thai ways of saying 'no' to a request*. Paper presented at the International Symposium on Linguistic Politeness, Chulalongkorn University, December 7-9, 1999.
- Pongsapich, A (eds). (1998). *Traditional and changing Thai world view*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Phillips, H. P. (1970). *Thai peasant personality: the pattern of interpersonal behavior in the village of Banchan*. University of California press.
- Rancer, A. S. (2010). *Arguments, aggression, and conflict: new directions in theory and research*. New York: Routledge.
- Ress-Miller, J. (2000). Power, severity and context in disagreement. *Journal of pragmatics*, 32, 1087-1111.
- Triandis, H. C. (1995). *Individualism and collectivism*. Boulder: Westview Press.
- Wilson, D., & Sperber, D. (1992). On verbal irony. *Lingua*, 87, 53-76. Cited in Panpothong, N. (1996). *A pragmatic study of verbal irony in Thai*. (Doctoral dissertation). University of Hawaii at Manoa, United States of America.